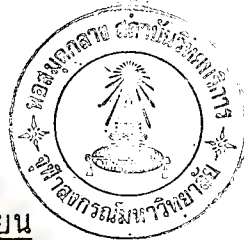

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

ผู้ปกครองกับการศึกษาของเด็กวัยก่อนเข้าโรงเรียน

ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กวัยก่อนเข้าโรงเรียน หรือที่เรียก
ต่างๆ เช่น การศึกษาก่อนภาคบังคับ การศึกษาสำหรับเด็กเล็ก การอนุบาล
ศึกษา นอกจากจะเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงของโรงเรียนโดยครู
เป็นผู้สอนแล้ว บ้านยังเป็นสถานที่อีกแห่งหนึ่งซึ่งมีพ่อแม่ผู้ปกครอง เป็นผู้ทำ
หน้าที่ใหญ่การศึกษาแก่เด็ก ดังที่ละเมียค ลิมอักษร กล่าวไว้ว่า "ผู้ปกครอง
เป็นครูที่สำคัญของเด็ก เป็นครูคนแรกและคนสุดท้าย"¹ และหลักประการ
หนึ่งของการจัดการศึกษาระบบสื่อสารของรัฐควีนสแลนด์ ประเทศออสเตรเลีย
ซึ่งปรากฏในชุดการสอนสำหรับผู้ปกครองช่วยสอนเด็กวัยก่อนเข้า
โรงเรียน ประจำปี 2521 ว่า ผู้ปกครองคือครูคนแรกและมีความสำคัญที่สุด
คือเด็กของตน (Parents are the first and most effective educators
of their own children) ดังนั้นการศึกษาของเด็กวัยก่อนเข้าโรงเรียน
พ่อแม่ผู้ปกครองจึง เป็นกำลังที่สำคัญอีกแรงหนึ่งในการช่วยพัฒนาเด็ก

¹ ละเมียค ลิมอักษร, "ผู้ปกครองกับผลสำเร็จในการเรียนของเด็ก," ประชาศึกษา 22(มกราคม 2514): 11.

ความสำคัญของผู้ปกครองต่อการศึกษารองของเด็ก

พ่อแม่ผู้ปกครองมีความสำคัญต่อการศึกษารองของเด็กมาแต่โบราณ คนไทยได้กล่าวกันติดปากเมื่อเด็กประพฤติไม่ดี ทำสิ่งที่ไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสมว่ามีสาเหตุมาจาก "พ่อแม่ไม่สั่งสอน" แสดงให้เห็นว่าพ่อแม่คือผู้รับหน้าที่โดยตรงในการอบรมสั่งสอนบุคลิกภาพของตัวให้เป็นคนดี ในต่างประเทศ นักการศึกษาสมัยก่อนที่จะมีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กเล็กขึ้นโดยตรง เช่น โคเมนีอุส (John Amos Comenius) และ เปสตาลอซี (Johann Heinrich Pestalozzi) ก็มีความคิดเห็นสนับสนุนความสำคัญของผู้ปกครองเช่นกัน เบอรันาร์ค สไปเทกซ์ กล่าวว่า ผลงานการเขียนของบุคคลทั้งสองล้วนแสดงความเชื่อในบทบาทของแม่ต่อการศึกษารองของเด็กวัยก่อนเข้าโรงเรียน!

เมื่อ โฟรเบล (Friedrich Froebel) จัดตั้งโรงเรียนสำหรับเด็กเล็กขึ้นเป็นครั้งแรก พ่อแม่ผู้ปกครองก็ยังเป็นบุคคลสำคัญอยู่ โฟรเบลแสดงความคิดเห็นว่า "เด็กทุกคนเกิดมาดี แต่สิ่งที่ทำให้เด็กไม่ดีคือการไม่ได้รับการศึกษาที่ดีย่างพอเพียง และขาดการดูแลเอาใจใส่จากพ่อแม่"² นักการศึกษาอีกท่านหนึ่งคือ มอนเตสซอรี (Maria Montessori) ก็มีความคิดเห็นเช่นเดียวกัน โดยกล่าวว่า "พ่อแม่เป็นบุคคลสำคัญต่อการเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข"³

¹Bernard Spodex, Teaching in the Early Year (Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, 1972), p. 255.

²Clarice D. Wills, and William H. Stegeman, Living in the Kindergarten (Chicago: Follett Publishing, 1957), p. 62.

³Paula Polk Lillard, Montessori: A Modern Approach (New York: Schocken Books, 1972), p. 104.

นักการศึกษาในสมัยต่อมาจนกระทั่งปัจจุบันก็มีใครเลยตอบบทบาทของนุ้ปกครอง แคทเธอริน เอช วีค กล่าวถึงความสำคัญของนุ้ปกครองโดยอ้างถึงรายงานของรอสและจอห์นสัน (Helen Ross and Adelaide Johnson) ที่ว่า "บุคลิกภาพเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้จากความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับนุ้ปกครอง ความบกพร่องทางอารมณ์เป็นผลมาจากความสัมพันธ์นี้" และใคร่เพิ่มเติมความคิดเห็นว่า เด็กจะได้รับอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมจากสิ่งที่ยุ้ปกครองแสดงความรู้สึกออกมาให้เห็น และผลจากการแสดงออกเหล่านั้น จะสะท้อนออกมาให้ปรากฏในพฤติกรรมของเด็ก¹

แคลริส ดี วิลส์ และวิลเลียม เอช สเตจแมน กล่าวว่า บ้านที่เด็กอาศัยเป็นสถานที่สร้างแบบแผนการดำเนินชีวิตให้แก่เด็ก และแบบแผนนี้จะเปลี่ยนไปเมื่อเด็กเข้าโรงเรียนและพบปะกับเด็กอื่นๆ แต่ทั้งนี้พฤติกรรมของนุ้ปกครองและประสบการณ์ที่เด็กได้รับจากบ้านจะคงอยู่เป็นแรงสำคัญในการดำเนินชีวิตของเด็กนานหลายปี²

เมื่อนุ้ปกครอง เป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการศึกษารของเด็กวัยก่อนเข้าโรงเรียน นักการศึกษาจึงมีความคิดเห็นว่ามีควมจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างความร่วมมือระหว่างบ้านกับโรงเรียน หรือพ่อแม่กับครู เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาของเด็ก โดยถือว่าความร่วมมือของทั้งสองฝ่ายเป็นจุดมุ่งหมายประการหนึ่งของการจัดการศึกษาในระดับอนุบาล³

¹Katherine H. Read, The Nursery School (Philadelphia: W.B. Saunders Co., 1957), p. 272.

²Clarice D. Wills, and William H. Stegeman, Living in Kindergarten, p. 296.

³Ibid., p. 882-883.

ซึ่บยงค้ พรหมวงศ้ มื้คววมคคคเห้เน้วว่ การสร้งคววมสั่มพ้ันธั ระหว่งครูกับผู้ปกครองจะมีอิทธิพลค่อการเจริญเติบโตของ เด็กเป็นอย่งย้ง เพราะค่างก็มื้หน่วที่สั่คัญในกรให้กรรศึกษแก่เด็ก ทั้งสองฝ่ยจ้งคองท่วงนรรวมกันและมื้คววมเชอออกเชอใจกัน¹

ซาร่วท้ เอช ลีเปอร้และคณะ กล่วว่ว บ่นและโรงเรีบนมี หน่วที่สั่คัญที่จ้ะให้บริกรท่วงกรรศึกษแก่เด็ก และไม้สามารถจะท่วงนได้ อย่งมื้ประสิทธิภ่วพรวศจกคววมเชอใจ การสนับสนุนและการช่วเหลือ ช้่งกันและกัน การพัฒนาเด็กเป็นคววมพยายามที่คองกรท่วงนกัน ผู้ปกครองและครูกองการรจ้กเด็กท่วงนกัน ทั้งที่แสดงออกที่โรงเรีบนและที่ บ่น เพื่อจะจ้คกรรศึกษที่เห้มาสมสั่สำหรับเด็ก คววมสั่มพ้ันธัระหว่งครูกั บผู้ปกครองที่มีคุณภาพในขณะ้ที่เด็กอยู่ในระยะ เริ่มตนจะมีอิทธิพลค่อชีวิตของ เด็กในอนนาคค²

เวอร้เนอ ฮอร์คแบรนค้ มื้คววมคคคเห้เน้วว่ ครูกัและผู้ปกครองที่มี คววมคุ่นเคยกัน จะสามารถเรีบนรรคววมมุงหมายและค่านิยมท่วงกรรศึกษ ของกันและกัน ช้่งจะช่วลคปัญหาคววมช้คแยงของทั้งสองฝ่ยอัน เป็นส่ว เหตุ ที่ท่วให้เด็กเกิดคววมสั่สนช้่นใจ³

¹ซึ่บยงค้ พรหมวงศ้, นวกกรรมคละเทค โนโลยีท่วงกรรศึกษกับ การสอนระค้บอนุบาล (กรุงเทมหนนกร: ส่นักพิมพ์ไทยวัฒนพวนิช, 2521), หน่ว 149.

²Sarah H. Leeper, et al. Good School For Young Children (London: Collier-Macmillan, 1971), p. 373.

³Verna Hildebrand, Introduction to Early Childhood Education (New York: Macmillan Co., 1972), p. 322.

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำคัญของผู้ปกครอง

เทเรซา สมิธ อ้างถึงงานวิจัยจากรายงานโฟลเดน (Flowden Report) ซึ่งสนับสนุนความสำคัญของผู้ปกครอง โดยกล่าวว่า การวิจัยนี้ใช้วิธีสัมภาษณ์ตามบ้านจากกลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่ง และใช้วิธีวัดคุณลักษณะของโรงเรียนในส่วนที่สามารถนำมาประเมินค่านำหนักของความสัมพันธ์กับทางบ้านได้ รวมทั้งปัจจัยของโรงเรียนที่มีผลต่อการกระทำของเด็ก ปรากฏว่าปัจจัยค่านิยมหลังของบ้าน อาทิเช่น ลักษณะของบ้าน ขนาดของครอบครัว ลำดับการเกิด ทัศนคติของผู้ปกครอง เหล่านี้มีน้ำหนักมากที่สุด และสิ่งที่มีความสำคัญที่สุดคือ ทัศนคติของผู้ปกครองต่อการศึกษา¹

การจัดการศึกษาให้แก่ผู้ปกครอง

ความจำเป็นในการสร้างเสริมสัมพันธระหว่างครูกับผู้ปกครอง เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และความร่วมมือในการสั่งสอนอบรมเด็ก ทำให้เกิดความคิดในการจัดการศึกษาให้แก่ผู้ปกครอง ความคิดนี้เริ่มมาตั้งแต่ก่อนที่จะมีการจัดตั้งโรงเรียนสำหรับเด็กเล็กขึ้น ฐิยบงศ์ พรหมวงศ์ กล่าวว่า โคเมนีอุส เป็นผู้ที่เห็นความสำคัญในการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครอง โดยบุคคลผู้นี้ได้ชี้ชวนให้เปิดโรงเรียนสำหรับเด็กขึ้น เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องของการปฏิสนธิ และการเลี้ยงดูเด็ก²

¹ Teresa Smith; George Smith and H.H. Halsey, Early Years at School (London: BBC Publication, 1973), p. 33.

² ฐิยบงศ์ พรหมวงศ์, นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล, หน้า 10.

การให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองในเรื่องเกี่ยวกับเด็กนั้น ในปัจจุบันแพร่หลายมากขึ้น เพราะนอกเหนือจากการจัดของทางโรงเรียนในลักษณะการประชุมกลุ่ม การสังเกตการสอน การเยี่ยมเยียนตามบ้าน จดหมายข่าว ฯลฯ แล้ว ยังใช้สื่อมวลชนต่างๆ เขาร่วมด้วย เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และสิ่งพิมพ์ต่างๆ การศึกษาสำหรับผู้ปกครองมีความสำคัญขึ้นและถือว่าเป็นการศึกษาในระบบประเภทหนึ่ง

ผู้ปกครองที่จะรับการศึกษาแบบนี้จะมีลักษณะเด่นคือ ความสนใจในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง คุณสมบัติของแต่ละคนจะแตกต่างกันไป ความสามารถและเวลาที่จะทำการศึกษาก็ต่างกัน เมื่อต้องการจัดการศึกษาแบบนี้เพื่อให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในเรื่องหนึ่ง เรื่องใด ก็ต้องหาวิธีที่มีลักษณะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสามารถ ความสนใจ และตามความสะดวก วิธีสอนแบบหนึ่งที่เหมาะสมจะนำมาใช้เพราะสามารถสนองความต้องการดังกล่าวได้คือ การสอนตามเอกัตภาพ (Individualized Instruction)

การสอนตามเอกัตภาพ

อรสา คิสสระ ให้ความหมายของการสอนตามเอกัตภาพว่า เป็นขบวนการที่มีจุดมุ่งหมายที่จะจัดโปรแกรมพิเศษเฉพาะสำหรับเด็กแต่ละคน เพื่อให้เด็กมีโอกาสเรียนตามความต้องการ ความสนใจ และความสามารถ โดยคำนึงถึงการเลื่อนระดับการเรียนเป็นเฉพาะคนไป¹

¹อรสา คิสสระ, "การสอนเป็นรายบุคคล," ศรีนครินทร์สาร 1 (มิถุนายน-กันยายน 2517): 5.

นิพนธ์ ศุขปรีดี กล่าวถึงการสอนตามเอกัตภาพว่า เป็นการสอนโดยคำนึงถึงความสามารถ ความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน เป็นสำคัญ โดยยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ความแตกต่างนี้ ได้แก่ ความแตกต่างในด้านความสามารถ สติปัญญา ความต้องการ ความสนใจ ร่างกาย อารมณ์ และสังคม¹

เวอร์จิเนีย ที ไวท์ กล่าวว่า การสอนตามเอกัตภาพคือการจัดผู้เรียนแต่ละคนให้เข้ากับระบบการสอน ซึ่งผู้เรียนจะไต่ทำงานไปตามความสามารถ ไต่เรียนรู้ตามแบบของตนเอง และมีการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมในการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้การเรียนรู้ของผู้เรียนประสบความสำเร็จ²

ริตา คัมน์และสตีเฟฟอร์ด คัมน์ กล่าวว่า การสอนตามเอกัตภาพ เน้นถึงความแตกต่างของนักเรียนในขบวนการเรียนการสอน โดยเฉพาะเรื่อง ทักษะ ความสามารถ ความเข้าใจ วิธีการเรียน แรงจูงใจ เป้าประสงค์ อัตรการเรียนรู้ วินัยในตนเอง ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการจำ การรวมกิจกรรม กำลังกาย และการคาดคะเนของผู้เรียน ครูมีหน้าที่ให้ความสะดวกในการเรียน ให้คำปรึกษา เป็นผู้แนะนำ ผู้วิเคราะห์และ กำหนดแหล่งการเรียนรู้ กิจกรรม การประเมินผล และรวบรวมผลการเรียน ของนักเรียนแต่ละคน³

¹นิพนธ์ ศุขปรีดี, นวัตกรรมการศึกษา, หน้า 91.

²Virginia T. White, "A Profile of Individualized Instruction," The Mathematic Teacher 55(May 1972): 448-453.

³Rita Dunn, and Stefford Dunn, Practical Approach Individualizing Instruction: Contracts and Other Effecton Teaching Strategies (New York: Perker, 1972), p. 254.

สรุปได้ว่า การสอนตามเอกัตภาพ เป็นขบวนการที่จัดขึ้นโดยคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล มีความมุ่งหมายให้ผู้เรียนแต่ละคนได้มีโอกาสเรียนตามความต้องการ ความสนใจ และความสามารถของตนเอง วิธีสอนนี้จึง เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครอง และบทเรียนที่จะใช้ในการสอนชนิดนี้มีแบบหนึ่งที่ใช้ได้ก็คือสร้างขึ้นในลักษณะ "ชุดการสอน"

ชุดการสอน

ชุดการสอนเป็นอย่างไรนั้น ได้มีผู้ให้คำอธิบายไว้หลายท่าน เช่น สุนันท์ ปัทมาคม อธิบายว่า ชุดการสอนหมายถึงชุดของอุปกรณ์และวัสดุต่างๆ ที่ประกอบกันขึ้นเพื่อใช้สอน อาจประกอบควยอุปกรณ์จำนวน 1 ชิ้นหรือมากกว่า 1 ชิ้นขึ้นไป เมื่อรวมกันแล้วจะได้เป็นเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพียงเรื่องเดียว และอุปกรณ์ในแต่ละชุดจะสำเร็จรูปควยตัวของมันเอง¹

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ อธิบายว่า ชุดการสอนเป็นระบบการผลิตสื่อการสอนประเภทสื่อประสมที่สอดคล้องกับเนื้อหาบทเรียนตอนหนึ่งๆ เพื่อช่วยให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ²

¹ สุนันท์ ปัทมาคม, "ชุดการสอน," (เอกสารประกอบการบรรยาย แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), หน้า 1.

² ชัยยงค์ พรหมวงศ์, "ศูนย์การเรียนชุมชน: แนวโน้มการจัดการศึกษาเพื่อมวลชนในอนาคต," วารสารครุศาสตร์ ฉบับพิเศษ (ตุลาคม 2518): 5.

เป็รื่อง กุมุท อธิบายว่า ชุดการสอนเป็นชุดของสื่อประสมที่จัดขึ้นสำหรับหน่วยการเรียน หัวข้อเนื้อหาและประสบการณ์ของแต่ละหน่วย โดยจัดไว้เป็นชุดหรือกล่องหรือซอง ภายในจะมีคู่มือการใช้ที่ประกอบด้วยรายละเอียดและคำแนะนำต่างๆ รวมทั้งสื่อการสอนที่จำเป็นสำหรับการประกอบกิจกรรมการเรียน เช่น รูปภาพ แผนภูมิ ฯลฯ¹

นิพนธ์ สุขปรีดี อธิบายว่า ชุดการสอนเป็นการจัดโปรแกรมการเรียนการสอนโดยใช้ระบบสื่อประสม เพื่อสนองจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอนที่ตั้งไว้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้สะดวกต่อการใช้ในการเรียนการสอน²

ฟิลลิป เคปเฟอร์และมีเรียม เคปเฟอร์ อธิบายว่า ชุดการสอนเป็นรูปแบบของการสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยคำแนะนำที่ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนจนบรรลุถึงพฤติกรรมที่เป็นผลของการเรียนรู้ การรวบรวมเนื้อหาที่นำมาสร้างชุดการสอนนั้น ได้มาจากขอบข่ายของความรู้ที่หลักสูตรต้องการให้ผู้เรียนใคร่ และเนื้อหานั้นจะต้องตรงและชัดเจนจนสามารถสื่อความหมายให้ผู้เรียน เกิดพฤติกรรมตามเป้าหมายของการเรียน³

¹ เป็รื่อง กุมุท, "นวกรรวมทางการศึกษา," (เอกสารประกอบการบรรยายการประชุมทางวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2517), หน้า 1.

² นิพนธ์ สุขปรีดี, นวกรรวมเทคโนโลยีทางการศึกษา, หน้า 62.

³ Phillip Kapfer, and Miriam Kapfer, "Introduction to Learning Package," in Learning Package in American Education (New Jersey: Educational Technology Publication, 1972), p. 3-10.

โรเบิร์ต คัมบลิว ฮุสตัน และคณะ กล่าวว่า ชุคการสอนคือชุค
ประสบการณ์ที่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตาม
จุดมุ่งหมายเฉพาะ ชุคการสอนอาจจะมีรูปแบบต่างๆ กันก็ได้¹

ลอเรนซ์ กอร์ดอน อธิบายว่า ชุคการสอนเป็นชุคของวัสดุอุปกรณ์
และกระบวนการเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่ประกอบด้วยองค์ประกอบพื้นฐาน
ได้แก่ ความมุ่งหมาย กิจกรรมการเรียน และการประเมินผล²

เจมส์ อี ดวน กล่าวถึงชุคการสอนว่า เป็นชุควัสดุประกอบการ
เรียนซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้บรรลุสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมาย ชุคการสอนแตกต่าง
จากระบบการสอนอื่นๆ คือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ดำเนินการเรียนตามอัตรา
ของตนเองและวิธีของตนเอง³

¹Robert W. Houston, et al., "Developing Instructional Modules," in A Modular System for Writing Modules, ed. College of Education, University of Houston (Texas: Houston, 1972), p. 10-15.

²Lawrence Gordon, Modul on Modul O-A (Florida: Florida Department of Education, 1973), p. 10.

³James E. Duan, Individualized Instruction-Programs and Material (Englewood Cliffs, New Jersey: Educational Technology publication, 1973), p. 169.

เจมส์ คัมบลิว บราวน์ อธิบายว่า ชุดการสอนเป็นชุดของสื่อ ประสม สรางขึ้น เพื่อช่วยครูให้สามารถสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ใน กลองหรือชุดบางครั้งประกอบด้วยสิ่งของหลายสิ่ง บางชุดอาจจะประกอบด้วย เอกสารเพียงอย่างเดียว บางชุดอาจจะ เป็นโปรแกรมที่มีบัตรคำสั่ง ใหญ่เรียน เรียนด้วยตนเอง¹

คำอธิบายเหล่านี้สรุปได้ว่า ชุดการสอนคือการจัดการเรียน การสอนโดยใช้สื่อประสม มีรูปแบบและระบบการผลิตแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ ของผู้ผลิต แต่ไม่ว่าจะอยู่ในแบบใดก็ช่วยให้เกิดความสะดวกแก่ ผู้สอนและผู้เรียน ทำให้การเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนประกอบของชุดการสอนนั้นไม่ว่าจะเป็นชุดการสอนประเภทใด จะต้องมีส่วนประกอบ 4 ส่วนคือ

1. คู่มือ สำหรับผู้ใช้ชุดการสอน ทั้งผู้สอนและผู้เรียน
2. คำสั่งหรือการมอบงาน เพื่อกำหนดแนวทางการเรียนให้แก่ผู้เรียน
3. เนื้อหาสาระ อยู่ในรูปของสื่อประสม และกิจกรรมการเรียน การสอน จะเป็นแบบกลุ่มหรือรายบุคคลแล้วแต่วัตถุประสงค์
4. การประเมินผล เป็นการประเมินผลของกระบวนการ²

¹James W. Brown; Richard B. Lewis; and Fred F. Harclerod, AV Instruction Technology, Media and Methods (New York: McGraw-Hill Book Co., 1977), p. 338.

²ชัยยงค์ พรหมวงศ์, "การปรับปรุงการสอนในระดับมหาวิทยาลัย ด้วยระบบสื่อการสอน," ศรีนครินทร์วิโรฒ 11 (กันยายน 2518): 4.

ส่วนประกอบเหล่านี้จะบรรจุอยู่ในกล่องหรือซอง ชุดการสอน จึงเหมาะที่จะนำมาใช้เพื่อช่วยในการสอนตามเอกัตภาพค่าเน้นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ สนับสนุนความคิดเห็นนี้ โดยอ้างถึง เจมส์ ดี ฟินน์ (James D. Finn) นักเทคโนโลยีทางการศึกษาคนหนึ่งของสหรัฐอเมริกาว่า บุคคลผู้นี้แบ่งสื่อการสอนรายบุคคลออกเป็น 5 ประเภท คือ 1) หนังสือ 2) สื่อประสมที่มีทั้งเสียงและภาพในตัว 3) สื่อสำหรับห้องปฏิบัติการภาษาทุกประเภท 4) คู่มือ และ 5) บทเรียนที่จัดทำขึ้นแบบโปรแกรม ชุดการสอนจัดอยู่ในประเภทสุดท้ายนี้¹

ชุดการสอนกับการเรียนการสอนตามเอกัตภาพ

ความสัมพันธ์ของชุดการสอนกับการเรียนการสอนตามเอกัตภาพ มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงดังนี้คือ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ กล่าวถึงแนวความคิดในการผลิตชุดการสอนว่าสร้างขึ้นจากแนวคิดตามหลักจิตวิทยา เกี่ยวกับทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้อิสระในการเรียนรู้ด้วยตนเองตามกำลังความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน และสร้างตามแนวคิดจากหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนได้ร่วมทำกิจกรรมด้วยตนเอง โคทรายว่าการตัดสินใจหรือการทำงานของคุณผิดปกติอย่างไร มีการเสริมแรงบวกเมื่อปฏิบัติกิจกรรมได้ถูกต้อง และได้เรียนรู้ไปทีละขั้นตามความสามารถและความสนใจของตนเอง²

¹ชัยยงค์ พรหมวงศ์, มิตินี้ 3 นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา (กรุงเทพมหานคร: แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้า 190-191.

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 190-193.

สุนันท์ ปัทมาคม กล่าวว่า ชุคการสอนช่วยช้จักปัญหาทางการศึกษา บางประการ เช่น แก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคลและส่งเสริมการ ศึกษารายบุคคล ชุคการสอนสามารถทำให้ผู้เรียนเรียนไคตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจ ตามเวลาและโอกาสที่เอื้ออำนวยแก่ผู้เรียนซึ่ง ต่างกัน ทั้งยังช่วยในการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพราะชุคการสอน สามารถนำไปสอนนักเรียนไคทุกสถานที่และทุกเวลา¹

จากความคิดเห็นดังกล่าว การเรียนการสอนตามเอกัคภาพโดย ใช้ชุคการสอนเป็นสื่อ มีความเหมาะสมและความเป็นไปไคในทางปฏิบัติ ดังนั้น ย่อมจะนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ไคเช่นกันในการให้การศึกษาอกระบบ แดผู้ปกครอง

ชุคการสอนสำหรับผู้ปกครอง

ชุคการสอนแต่ละประเภทลิตขึ้นตามวัตถุประสงค์ของผู้ลิต สุนันท์ ปัทมาคม แแบงชุคการสอนตามลักษณะของผู้ใช้คือ ชุคการสอนสำหรับครู และชุคการสอนสำหรับการศึกษาตามเอกัคภาพ² ชัยยงค์ พรหมวงศ์ แแบง

¹สุนันท์ ปัทมาคม, "ชุคการสอน," นวมกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา เลม 9 (เอกสารการสัมมนาทางวิชาการ นวมกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา แบนกวิชาไสคทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518) อ้างถึงใน ชัยยงค์ พรหมวงศ์, สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุคา ลินสกุล, ระบบสื่อการสอน (กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้า 106.

²สุนันท์ ปัทมาคม, "ชุคการสอน," (เอกสารประกอบการบรรยาย แบนกวิชาไสคทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.2520), หน้า 3.

ตามลักษณะของการนำไปใช้ ได้แก่ ชุดการสอนประกอบคำบรรยาย ชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่ม และชุดการสอนรายบุคคล นอกจากนี้คือ ชุดการสอนสำหรับเด็กเรียนเร็ว ชุดการสอนซ่อมเสริม ชุดการสอนประกอบการผลิตและการใช้รายการโทรทัศน์ศึกษา และชุดการสอนสำหรับครูปกครองใช้สอนเด็กที่บ้าน¹

ชุดการสอนสำหรับครูปกครองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นก็เช่นกัน มีวัตถุประสงค์ที่จะให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครูปกครองในเรื่องการเรียนการสอน และช่วยให้ครูปกครองสามารถทำหน้าที่ครูในการสอนเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงสร้างชุดการสอนสำหรับครูปกครองขึ้น ซึ่งประกอบด้วยชุดการสอน 2 ชุด โดยชุดหนึ่งมีลักษณะเป็น "ชุดการเรียนด้วยตนเอง" หรือที่มีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน เช่น ชุดการเรียน เบ็ดเสร็จรายบุคคล ชุดการสอนรายบุคคล เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อใช้ในการให้ความรู้ทางภาคทฤษฎีแก่ครูปกครองโดยตรง ส่วนชุดที่สอง มีลักษณะเป็น "ชุดการสอนสำหรับครูปกครองช่วยสอนเด็กที่บ้าน" เพื่อให้ความรู้ทางภาคปฏิบัติแก่ครูปกครอง

ชุดการเรียนด้วยตนเอง

ความหมายของชุดการเรียนด้วยตนเอง

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ เรียกชุดการเรียนชนิดนี้ว่า ชุดการสอนรายบุคคล เป็นชุดการสอนที่จัดระบบขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนใช้เรียนด้วยตนเองตามลำดับตามลำดับขั้นที่ระบุไว้ โดยมีห้องเรียนพิเศษที่เรียกว่าห้องเรียนรายบุคคล เมื่อศึกษาครบแล้วจะทำแบบทดสอบเพื่อประเมินผลความก้าวหน้าและศึกษาชุดอื่นต่อ

¹ สุนันท์ ปัทมาคม, "ชุดการสอน," (เอกสารประกอบการบรรยาย, 2520), หน้า 3.

ไปตามลำดับ¹

นิพนธ์ ศุขปรีดี กล่าวว่า ชุดการเรียนด้วยตนเองหมายถึงการรวบรวมสื่อการเรียนสำเร็จรูปมาใส่ในชุดเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ด้วยความสะดวกสบาย เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่พึงไว้อย่างมีประสิทธิภาพ²

สุนันท์ ปัทมาคม เรียกว่าชุดการสอนสำหรับการสอนตามเอกัตภาพ หมายถึงชุดการสอนที่จัดขึ้นสำหรับผู้เรียนโดยเฉพาะ ผู้เรียนจะดำเนินการเรียนจากคำแนะนำที่ปรากฏอยู่ในชุดการสอนนั้น โดยศึกษาไปตามลำดับชั้นด้วยตนเอง การเรียนจะนำไปศึกษาที่หนึ่งใดก็ได้ เมื่อศึกษาจบก็มาทำแบบสอบ ถ้าสอบได้ชุดแรกแล้วก็จะทำชุดต่อไปตามลำดับ³

สรุปได้ว่า ชุดการเรียนด้วยตนเอง หรือที่มีชื่อเรียกต่างกันไปนั้น เป็นชุดของสื่อประสมที่จัดขึ้นอย่างมีระบบ เพื่อให้ผู้เรียนศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งด้วยตนเองตามลำดับชั้นจากคำแนะนำที่ระบุไว้ โดยผู้เรียนจะเรียนไปตามความสามารถ ความต้องการ และความสะดวก

¹ชัยยงค์ พรหมวงศ์, "การปรับปรุงการสอนในมหาวิทยาลัยด้วยระบบสื่อการสอน," หน้า 4.

²นิพนธ์ ศุขปรีดี, นวัตกรรมการศึกษา, หน้า 64.

³สุนันท์ ปัทมาคม, "ชุดการสอน," (เอกสารประกอบการบรรยาย, 2520), หน้า 3.

ชุดการ เรียนควยตนเองกับบทเรียนแบบโปรแกรม

ชุดการ เรียนควยตนเอง มีวิธีการที่ใช้เสนอเนื้อหาความรู้แบบหนึ่ง ซึ่งนำมาใช้เป็นสื่อการสอน คือบทเรียนแบบโปรแกรม ลักษณะบทเรียนชนิดนี้มีนักการศึกษาได้อธิบายไว้ เช่น

สุนันท์ ปัทมาคม อธิบายว่า บทเรียนชนิดนี้เป็นการนำเนื้อหาของบทเรียนมาแยกเป็นส่วนย่อยๆสั้นๆ เรียกว่า กรอบ แต่ละกรอบบรรจุคำอธิบายและคำถามต่อเนื่องกันไป เริ่มจากระดับที่ง่ายแล้วยากขึ้นตามลำดับคำถามในแต่ละกรอบอาจให้ตอบควยการเติมคำ เขียนเครื่องหมายถูกผิดหรือเลือกตอบก็ได้ เมื่อผู้เรียนตอบคำถามเสร็จก็จะได้ทราบผลหรือคำตอบที่ถูกต้องทันที¹

สุภา สุจริตพงศ์ อธิบายถึงลักษณะของบทเรียนแบบโปรแกรมไว้ 3 ประการคือ

1. อธิบายบทเรียนและให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับบทเรียนนั้นหลายๆ ข้อ
2. มีวิธีทำให้นักเรียนทราบได้ทันทีว่าคำตอบของตนถูกหรือผิด
3. ให้นักเรียนมีโอกาสเรียนควยตนเอง และเวลาเรียนสำหรับบทเรียนหนึ่งๆ ขึ้นอยู่กับสติปัญญาและความสามารถของนักเรียนแต่ละคน²

¹สุนันท์ ปัทมาคม, "ทำควยรู้จักกับบทเรียนสำเร็จรูป, "(เอกสารประกอบการบรรยาย แผนกวิชาโศกทัศน์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519), หน้า 1.

²สุภา สุจริตพงศ์, ประมวลบทความเกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา (พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2517), หน้า 194.

ความสามารถของบทเรียนแบบโปรแกรมในการเรียนการสอนนั้น อาร์เธอร์ บี กูดวิน กล่าวว่า "บทเรียนแบบโปรแกรมสามารถทำหน้าที่แทนครูในการช่วยให้ความรู้แก่นักเรียน"¹

บทเรียนแบบโปรแกรมที่นิยมใช้มีอยู่ 2 แบบ คือ ชนิดเส้นตรง และชนิดแตกกิ่งหรือชนิดสาขา แบบที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือชนิดแรก ซึ่งผู้เรียนจะศึกษาโดยการอ่าน เนื้อหาทุกกรอบต่อเนื่องกันไปตั้งแต่กรอบแรกจนถึงกรอบสุดท้าย บทเรียนแบบโปรแกรมนี้อิเคเคยมีผู้นำไปใช้ในการศึกษาแก่ประชาชน ซึ่งปรากฏว่าได้รับผลดีเป็นที่น่าพอใจ กล่าวคือ ในปี 2519 ประพิณ วัฒนกิจ ได้สร้างบทเรียนแบบโปรแกรมเรื่อง "ความรู้และการสำรวจตนเอง เรื่องโรคเบาหวาน" สำหรับประชาชนจีน และได้ทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนกับกลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นประชาชนกลุ่มผู้ใช้แรงงาน นักศึกษา และผู้ประกอบการทั้งในองค์การรัฐบาลและเอกชนจำนวน 60 คน ปรากฏว่า บทเรียนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 91.05/90.01 และช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001²

¹Arthur B. Goodwin, Handbook of Audiovisual Aids and Techniques for Teaching Elementary School Subjects (West Nyack, New York: Parker Publishing Co., 1969), P. 205.

²ประพิณ วัฒนกิจ, "การสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมเรื่อง ความรู้และการสำรวจตนเอง เรื่องโรคเบาหวาน สำหรับประชาชน" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิถียุทธศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519)

ระบบการผลิตชุดการเรียนควยตนเอง

การผลิตชุดการเรียนควยตนเอง มีผู้ผลิตขึ้นใช้ดังนี้คือ

ยูนิแพค (UNIPAC) ระบบนี้มีลักษณะสำคัญคือรูปแบบและกระบวนการเรียนเป็นรายบุคคล เรียนในอัตราความสามารถของตน ส่วนประกอบของระบบคือ หน่วยแต่ละหน่วยจะเป็นความรู้ ทักษะ หรือทัศนคติอย่างใดอย่างหนึ่ง เพียงอย่างเดียว หมายถึงมีโมดูลเดี่ยวในแต่ละหน่วย การกำหนดวัตถุประสงค์เป็นเชิงพฤติกรรม สื่อการสอนเป็นไปตามเนื้อเรื่อง มีวิธีการและข้อเสนอแนะที่กำหนดไว้ใหญ่เรียนทราบ มีแบบทดสอบก่อนเรียน แบบทดสอบระหว่างเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถดูตัวเลขไวยากรณ์เรียนรูของตนกำหนดมาจนน้อยเพียงใด และบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ (ระบบนี้สร้างโดย Idea Materials Center, Anaheim, California)¹

ไอพีไอ (IPI - Individually Prescribed Instruction) ระบบนี้สร้างขึ้นให้นักเรียนเรียนควยตนเองในอัตราของตนเอง ส่วนประกอบสำคัญของระบบคือ แบบทดสอบก่อนเรียน เนื้อหาในหลักสูตรนำมาแยกเป็นหน่วยย่อยๆ แล้วจัดเรียงลำดับ การให้คำสั่งในชุดการสอนเพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติตามความมุ่งหมายกำหนดไว้แน่นอน และแบบทดสอบหลังเรียนซึ่งตั้งเกณฑ์ไว้อย่างน้อย 85% (ระบบนี้สร้างขึ้นโดยศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยพิศเบอร์กพร้อมกับหน่วยวิจัยของไอพีไอ) ต่อมาระบบนี้พัฒนาขึ้นเป็น Computer Based Resource Unit ซึ่งมีลักษณะพิเศษคือใช้คอมพิวเตอร์

¹William B. Feild, and Gardner Swenson, "The UNIPAC: A Form and Process for Individualizing," Educational Technology 11:9 (September 1972): 11-13.

เป็นเครื่องช่วยในการจัดโปรแกรมในการเรียนให้แก่ นักเรียน การเขียนใบสั่ง เหมือนกับการเขียนใบสั่งยาของวงการแพทย์ โดยวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วจัดโปรแกรมตามความพอใจและความสามารถของนักเรียนแต่ละคน โดยมีคู่มือครูและนักเรียนกำหนดหน่วยการสอนวิชาต่างๆ ในคู่มือจะบอกถึงวิชา เนื้อหา ตลอดจนความมุ่งหมายไว้ให้ นักเรียนจะเลือกเรียนตามเนื้อหาในคู่มือนี้ (ระบบดังกล่าวสร้างโดยศูนย์วางแผนหลักสูตรของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐนิวยอร์ก ที่เมืองบัฟฟาโล)¹

เอไออาร์ โปรเจค แพลน (AIR Project PLAN) ลักษณะสำคัญของระบบนี้คือใช้คอมพิวเตอร์ร่วมกับครูสอนในการจัดทำระเบียบของคู่มือเรียนซึ่งมีลักษณะเป็นชุดการสอน (Module) ชุดการสอนนี้จะจัดเป็นหน่วยต่างๆ ซึ่งจะ เป็นบทเรียนที่สอนผู้เรียนเป็นรายบุคคลแทนครู เมื่อผู้เรียนเรียนเสร็จแล้วจะได้รับการทดสอบว่าสามารถเรียนต่อไปได้หรือไม่ หรือต้องกลับไปเรียนซ้ำ การเรียนแบบนี้ไม่มีครูสอนเลย ผู้เรียนจะเรียนจากชุดการสอน (ระบบนี้สร้างโดย Westinghouse Learning Corporation)²

เลดเอพี (LAP - Learning Activity Package) ระบบนี้มีส่วนประกอบสำคัญคือ จัดเนื้อหาเชิงมโนทัศน์ ถายทอดเนื้อหาด้วยกิจกรรมและให้ผู้เรียนประเมินผลการเรียนด้วยตนเอง³

¹ วัชระ จุฑะวิภาต, "การสร้างชุดเรียนเบ็ดเสร็จรายบุคคลวิชาวิศุ และ การออกแบบสำหรับนิสิตแผนกศิลปศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชา โสคทัตศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), หน้า 33-34

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 34.

³ James E. Smith, "The Learning Activity Package (LAP)," Educational Technology 11:9 (September 1972): 15-17.

งานวิจัยที่เกี่ยวกับชุดการเรียนด้วยตนเอง

การวิจัยในประเทศไทยที่มีผู้ทำเกี่ยวกับชุดการเรียนด้วยตนเองซึ่งแสดงผลว่าเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่

ในปี 2517 วนิกา วิศวรรบุตร ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดระบบชุดการสอนรายบุคคลสำหรับวิชาการจัดการศึกษานอกสถานที่ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาผลการสอนด้วยระบบการศึกษาเป็นรายบุคคล กลุ่มตัวอย่างประชากรคัดเลือกจากนิสิตปริญญาตรีคณะครุศาสตร์จำนวน 73 คน ผลปรากฏว่าการจัดระบบชุดการสอนเป็นรายบุคคล สามารถนำมาใช้ในการศึกษาวิชาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้จริง¹

ในปี 2518 วัชนะ จุฑะวิภาต ได้ทำการวิจัยเรื่องการสร้างชุดเรียนเบ็ดเสร็จรายบุคคลวิชาวัสดุและการออกแบบสำหรับนิสิตแผนกศิลปศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทดลองหาประสิทธิภาพของชุดการสอน กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้คือนิสิตคณะครุศาสตร์ แผนกวิชาศิลปศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 40 คน ผลปรากฏว่า ชุดเรียนดังกล่าวมีประสิทธิภาพสูง ใช้สอนแทนการสอนระบบเดิมได้²

¹วนิกา วิศวรรบุตร, "การจัดระบบชุดการสอนรายบุคคลสำหรับวิชาการจัดการศึกษานอกสถานที่" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517)

²วัชนะ จุฑะวิภาต, เรื่องเดิม.

ในปีเดียวกันนี้ สุปราณี อุณหโกลา ได้ทำการวิจัยเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากชุดสื่อการสอนควยตนเองในวิชาวิทยาศาสตร์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อหาประสิทธิภาพและเปรียบเทียบผลการเรียนควยชุดสื่อการสอนควยตนเองกับการสอนควยวิธีบรรยาย ตัวอย่างประชากรที่ใช้คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกุศลพิทยา จำนวน 30 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองกลุ่มละ 15 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า ชุดสื่อการสอนควยตนเองนี้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากชุดสื่อการสอนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากวิธีบรรยายอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05¹

ในปีต่อมา ศิริพงศ์ พยอมแย้ม ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการจำโดยใช้ชุดการเรียนควยตนเองในวิชาสังคมศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อจะเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการจำโดยใช้ชุดการเรียนควยตนเองกับการสอนปกติในวิชาสังคมศึกษา กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนวัดพระปฐมเจดีย์ จำนวน 70 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองกลุ่มละ 35 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มที่ศึกษาโดยใช้ชุดการเรียนควยตนเองและกลุ่มที่เรียนกับครูโดยปกติ

¹ สุปราณี อุณหโกลา, "ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากชุดสื่อการสอนควยตนเองในวิชาวิทยาศาสตร์" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518)

ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่ความคงทนในการจำของกลุ่มที่ศึกษาโดย
 ชุติการ เรียนด้วยตนเองดีกว่ากลุ่มที่เรียนกับครูโดยปกติอย่างมีนัยสำคัญที่
 ระดับ .01¹

เมื่อถึงปี 2520 โกลุม เจริญรวม ทำการวิจัยเรื่องการสร้างชุก
 การสอนตาม เอก์ภาพวิชาหลักการสอนและการ เตรียมประสพการณ์ภาคปฏิบัติ
 ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างและหา
 ประสิทธิภาพของชุกการสอน กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช่ เป็นนัักศึกษาระดับ
 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง วิทยาลัยครูอุตรธานี จำนวน 60 คน
 โดยแบ่ง เป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 30 คน กลุ่มทดลองให้
 เรียนจากชุกการสอน กลุ่มควบคุมให้เรียนจากครูโดยปกติ ผลจากการวิจัย
 ปรากฏว่า ประสิทธิภาพของชุกการสอนไคเป็น 93.24/88.12 และกลุ่มที่
 เรียนจากชุกการสอนตาม เอก์ภาพมีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูงกว่ากลุ่มที่
 เรียนจากครูโดยปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01²

¹ศิริพงศ์ พยอมแยม, "การศึกษผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนและ
 ความคงทนในการจำโดยใช่ชุกการ เรียนด้วยตนเองในวิชาสังคมศึกษา"
 (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-
 วิโรฒ, 2519)

²โกลุม เจริญรวม, " การสร้างชุกการสอนตามเอก์ภาพวิชา
 หลักการสสอนและการ เตรียมประสพการณ์ภาคปฏิบัติระดับประกาศนียบัตรวิชา
 การศึกษาระดับสูง " (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต แผนกวิชา โสศตทัศน์ศึกษา
 บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520)

งานวิจัยเกี่ยวกับชุดการเรียนด้วยตนเองในต่างประเทศ

มาร์ธา เจน อาร์มสตรอง ฮาร์เปอร์ ได้ทำการวิจัยเรื่องพัฒนาการและการประเมินผลชุดการสอนเอกัตภาพในการเริ่มเรียนภาษาฝรั่งเศส โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบการศึกษาทักษะโดยใช้ชุดการสอนกับการเรียนในห้องเรียน เกี่ยวกับทักษะทั้ง 4 คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน วิชาภาษาฝรั่งเศส กลุ่มตัวอย่างประชากรคือนักศึกษาที่เรียนภาษาฝรั่งเศสเป็นเทอมแรก กลุ่มควบคุมให้เรียนในห้องเรียน และมีการฝึกในห้องฝึกภาษาสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ส่วนกลุ่มทดลองให้เรียนจากชุดการสอนตามเอกัตภาพ กลุ่มตัวอย่างทั้งสองนี้ยังแบ่งเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ และหาความแตกต่างโดยใช้ฟิชเชอร์ ที เทส (Fisher's t-test) ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. นักศึกษาที่เรียนจากชุดการสอนตามเอกัตภาพจะมีทักษะในการพูด อ่าน เขียน ดีกว่านักศึกษาที่เรียนในห้อง
2. นักศึกษากลุ่มสูงของกลุ่มทดลอง จะมีทักษะในการพูด อ่าน ดีกว่านักศึกษากลุ่มสูงของกลุ่มควบคุม
3. นักศึกษากลุ่มกลางของกลุ่มทดลองมีทักษะในการพูดดีกว่านักศึกษากลุ่มกลางของกลุ่มควบคุม
4. นักศึกษากลุ่มต่ำของกลุ่มทดลอง มีทักษะในการพูด อ่าน เขียน ดีกว่านักศึกษากลุ่มต่ำของกลุ่มควบคุม¹

¹ Martha Jane Armstrong **Harper**, "The Development and Evaluation of A Multimedia Self-Instructional Package in Beginning French at Tarrant Country Junior College," Dissertation Abstracts 32 (April 1972): 5669-5770A.

ในปีต่อมา เอเลน จีน แบร์ค แมคโดนัลด์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาและประเมินค่าของชุดการสอนสื่อประสมแบบกิจกรรมรายบุคคล สำหรับใช้สอนซ่อมเสริมวิชาภาษาอังกฤษ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนและทัศนคติต่อวิธีสอนโดยใช้ชุดการสอนที่เรียนด้วยตนเอง กับวิธีสอนแบบธรรมดาที่ใช้การบรรยายและการอภิปราย กลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้คือนักศึกษาในวิทยาลัยชุมชน จำนวน 126 คน ผลการวิจัย ปรากฏว่า กลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนสามารถทำคะแนนสอบหลังเรียนได้ดีกว่ากลุ่มควบคุม และนอกจากนั้นกลุ่มทดลองยังมีทัศนคติที่ดีต่อการสอนโดยใช้ชุดการสอน¹

ต่อมาอีกสองปี เคลฟฟอร์ด เอช. เอกเวิร์ค ทำการวิจัยเพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนในเรื่องประสบการณ์ในการสอนแบบจุดภาคของ มหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ โดยเปรียบเทียบการใช้ชุดการสอนตามเอกัตภาพซึ่งมีครูคอยแนะนำกับการใช้ชุดการสอนตามเอกัตภาพโดยไม่มีครูแนะนำ กลุ่มตัวอย่าง ประชากรคือนักศึกษาของมหาวิทยาลัย 50 คน ผลการทดลองปรากฏว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่าการใช้ชุดการสอนตามเอกัตภาพไม่จำเป็นต้องอาศัยผู้แนะนำ²

¹ Ellen Jean Baird McDonald, "The Development and Evaluation of a Set of Multi-Media Self-Instructional Learning Activity Package for Use in Remedial English at an Urban Community College," Dissertation Abstracts 34(October 1973): 1590-1591A.

² Clefford H. Edward, "Changing Teacher Behavior Through Self-Instruction and Supervised Micro-Teaching in a Competency Based Program," The Journal of Educational Research (February 1975): 43.

ชุดการสอนสำหรับผู้ปกครองช่วยสอนเด็กที่บ้าน

เอเลน ฮอฟไมสเตอร์ และเฮซ เคนตัน รีวิส สร้างชุดการสอนสำหรับผู้ปกครองนำไปช่วยสอนเด็กที่บ้าน โดยสร้างขึ้นสำหรับช่วยเด็กที่เรียนช้า ต้องการการสอนซ่อมเสริมในวิชาใดวิชาหนึ่ง ผู้ปกครองซึ่งต้องการใช้ชุดการสอนนี้จะศึกษาด้วยตนเองหรือทางจดหมายก็ได้ โดยต้องแจ้งให้ทราบถึงปัญหาของเด็กอย่างตรงไปตรงมา แจ้งเวลาว่างของผู้ปกครองที่จะสามารถให้ใดแน่นอน เช่น ว่างครึ่งละ 5-10 นาที คัดต่อกัน 28 ครั้ง เป็นต้น เมื่อผู้ปกครองตกลงใจแน่นอนก็จะได้รับชุดการสอนไป ชุดการสอนนี้ประกอบด้วย 1) วัสดุสำหรับผู้ปกครองใช้ในการสอนโดยตรง 2) วัสดุสำหรับผู้ปกครองใช้แนะนำให้เด็กฝึกฝน 3) วัสดุประกอบการเรียนการสอน เช่น เกมที่ใช้ในการสอนและอุปกรณ์สำหรับทำแบบฝึกหัด 4) วัสดุอุปกรณ์สำหรับการประเมินผลความก้าวหน้าของเด็ก เพื่อให้ผู้ปกครองและเด็กทราบความก้าวหน้า และได้รับการเสริมแรงเมื่อทำสำเร็จ 5) ใบแจ้งผลการเรียนที่จะต้องส่งคืนมายังโรงเรียน¹

การสร้างชุดการสอนสำหรับผู้ปกครองช่วยสอนเด็กวัยก่อนเข้าโรงเรียนซึ่งจัดว่าเป็นโครงการใหญ่คือ โครงการจัดการศึกษาระบบสื่อสารสำหรับเด็กวัยก่อนเข้าโรงเรียนของควีนส์แลนด์ (Queensland Pre-School Correspondence Programme) โดยกระทรวงศึกษาธิการของรัฐควีนส์แลนด์ ประเทศออสเตรเลีย เป็นผู้จัดขึ้นสำหรับเด็กวัยก่อนเข้าโรงเรียนซึ่งอาศัยอยู่

¹Alan Hofmeister, and H. Kenton Reavis, "Learning Packages for Parent Involvement," Educational Technology (July 1974): 55-56.

ในครอบครัวที่ห่างไกล โดยให้ครูปกครองทำหน้าที่เป็นครู (Parent-Teacher) ตอนแรกจะให้การศึกษาคู่มือปกครองในเรื่องของวิธีสอน และกระบวนการเรียน การสอนเสียก่อน เพื่อเป็นการให้กำลังใจและให้เกิดความมั่นใจในการสอน เมื่อผู้ปกครองพร้อมแล้วจะมีชุดการสอนสำหรับให้ครูปกครองใช้สอนเด็ก ชุดการ สอนนี้มีชื่อว่า "เด็กและโลกของเขา" (The Child and His World) ประกอบ ควบเนื้อหาความรู้ในด้านการรู้จักคิดสนใจ ชีวิตประจำวัน สิ่งแวดล้อม การ รับรู้ การจำแนก อธิสภาพ ความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ และความสัมพันธ์กับ บุคคลต่างๆ ชุดการสอนประกอบด้วย คู่มือสำหรับผู้ปกครอง ใบรายงานผล การเรียน มวนเทป อุปกรณ์การสอนเช่น แบบฝึกหัด หนังสืออ่านประกอบ ฯลฯ หนังสือคนควาประกอบสำหรับผู้ปกครอง รายการแหล่งวัสดุอุปกรณ์และ แหล่งวิชาการที่ให้บริการยืมวัสดุอุปกรณ์ต่างๆได้ และใบประเมินผลชุดการสอน สำหรับผู้ปกครองประเมินผลการใช้ชุดการสอนแต่ละเรื่อง การติดต่อกับส่วน กลางจะมีครูที่ เป็นศูนย์กลางของแต่ละห้องที่ (Unit-Based Teacher) รับผิดชอบ อยู่ในอัตราส่วนหนึ่งต่อสามสิบครอบครัว

โครงการนี้มีการวิจัยเกี่ยวกับวิธีสอนของผู้ปกครอง โดยการสัมภาษณ์ ภูมิหลังของผู้ปกครอง รายละเอียดของทัศนคติที่มีต่อการศึกษา ต่อโครงการนี้ ตอบบทบาทในการฝึกหัดเด็ก และตระเตรียมวิธีการต่างๆที่โครงการใช้กับผู้ปกครอง นอกจากนี้ได้เพิ่มเติมข้อมูลด้านปฏิสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับเด็กควว โดยเฉพาะ แมกับเด็ก มีการสังเกตการณ์ และทดสอบความรู้เด็ก และให้ครูปกครองทดลอง สอนใหญ่ นอกจากการวิจัยนี้แล้วยังทำการวิจัยเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ และ กระบวนการที่ใช้ ทั้งนี้เพื่อนำมาปรับปรุงการดำเนินงานของโครงการและ

~~_____~~

ปรับปรุงชุดการสอนให้เหมาะสมยิ่งขึ้นไป¹

สำหรับชุดการสอนสำหรับผู้ปกครองช่วยสอน เด็กที่บ้านซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น ใคอาศัยแนวการบดลลชุดการสอนแผนจุฬามาทดลองใช้ควย แบบจำลองของระบบนี้มีชั้นตอนอยู่ 10 ชั้นคือ

1. กำหนดหมวดหมู่เนื้อหาประสบการณ์
2. กำหนดหน่วยการสอน
3. กำหนดหัวเรื่อง
4. กำหนดมโนทัศน์และหลักการ
5. กำหนดวัตถุประสงค์เป็นเชิงพฤติกรรม
6. กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
7. กำหนดแบบประเมินผล
8. เลือกและผลิตสื่อการสอน
9. หาประสิทธิภาพของชุดการสอน โดยกำหนดตัวเลขเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยมีค่าเป็น E_1/E_2
10. นำชุดการสอนไปใช้กับผู้เรียนใดตามประเภทของชุดการสอน²

¹ "Australian Case Study of Pre-School Education for Disadvantaged Population: Queensland Pre-School Correspondence Programme," Status Report of Australia presented at the Regional Meeting of Experts on New Approaches to Education of Children of Pre-School Age, Bangkok, Thailand, 4-12 September 1978, p. 1-16.

² ทัษยงค์ พรหมวงศ์, สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุภา สิ้นสกุล, ระบบสื่อการสอน (กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้า 54-58.

งานวิจัยที่เกี่ยวกับชุดการสอนสำหรับผู้ปกครองช่วยสอนเด็กที่บ้าน

เอเลน ฮอฟไมสเตอร์ ทำการวิจัยเปรียบเทียบการเรียนของเด็กที่ใช้ชุดการสอนสำหรับผู้ปกครองช่วยสอนเด็กที่บ้านกับเด็กที่ไม่ใช่ โดยเลือกวิชาคณิตศาสตร์เป็นชุดที่ทำกรปรับปรุงเพื่อหาประสิทธิภาพ หลังจากที่ได้ปรับปรุงและประเมินผลครั้งแรกไปแล้ว กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นเด็กจำนวน 153 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม คะแนนผลสอบหลังเรียนซึ่งใช้ข้อสอบของ California Achievement Test 1970 และข้อสอบอิงเกณฑ์ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สร้าง แสดงว่ากลุ่มทดลองมีผลการเรียนดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ผลที่ได้ดำเนินการทดสอบ 2 ครั้ง โดยครั้งแรกกระทำเมื่อทดลองไปแล้ว 1 เดือน และครั้งที่สองหลังจากทดสอบครั้งแรกไปแล้วอีก 1 เดือน ผู้วิจัยสรุปว่า ชุดการสอนนี้สามารถใช้ได้ผล และถ้าชุดการสอนนี้สร้างขึ้นอย่างมีลักษณะธรรมชาติทั้งรูปแบบและวัสดุอุปกรณ์แล้ว การนำไปใช้ก็ยิ่งแพร่หลายมาก¹

งานวิจัยทั่วไป

บุษบัน สุนทรสารทูล ได้สร้างชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนวิชาคณิตศาสตร์ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยใช้ระบบการผลิตชุดการสอนแผนจุฬาฯ มีความมุ่งหมายที่จะหาประสิทธิภาพของชุดการสอนที่สร้างขึ้น กลุ่มตัวอย่างคือเด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 30 คน ผลการวิจัยปรากฏว่าชุดการสอนดังกล่าวมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 และผลการทดสอบ

¹Alan Hofmeister, and H. Kenton Reavis, "Learning Packages for Parent Involvement," p. 56.

ก่อนเรียนและหลังเรียนแสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ
.01¹

โลเวเลีย ฟลอรีน ฟลอนอย ศึกษาเรื่องการสอนวิชาคณิตศาสตร์แบบ
รายบุคคลสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาสรุปได้ว่า นักเรียน
90 เปอร์เซ็นต์พอใจในการสอนแบบรายบุคคล วิธีนี้เหมาะสมกับระดับของ
การพัฒนาความคิด นักเรียนแต่ละคนสามารถเลือกเรียนกิจกรรมใดกว้างขวาง
และแตกต่างกันไปดีกว่าที่จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ไว้ให้ด้วย ในการศึกษาคั้ง
นี้ใช้ตัวอย่างประชากรจำนวน 100 คน²

¹บุษบัน สุทรศารทูล, "การสร้างชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบ
ศูนย์การเรียนวิชาคณิตศาสตร์สำหรับชั้นอนุบาลปีที่ 2," (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521)

²Lovelie Pauline Flournoy, "Individualized Instruction
in Mathematics for First Grade Children," Dissertation
Abstracts 34(March 1974): 5582-A.